

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет географії, туризму та історії
Кафедра географії та методики її навчання

«Допущено до захисту»
Завідувач кафедри

_____ (підпис) _____ (прізвище, ініціали)
«__» _____ 20__ р.

Реєстраційний № _____
«__» _____ 2023 р.

МЕТОДИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ
МЕДІАТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ ГЕОГРАФІЇ

Кваліфікаційна робота студентки групи ГТм-22
ступінь вищої освіти «магістр»
спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія)
Михайлової Валерії Юріївни
Керівник: кандидат педагогічних наук, доцент
Ганчук О. В.

Оцінка:
Національна шкала _____
Шкала ECTS _____ Кількість балів _____
Голова ЕК _____
(підпис) (прізвище, ініціали)

Члени ЕК _____
(підпис) (прізвище, ініціали)

(підпис) (прізвище, ініціали)

(підпис) (прізвище, ініціали)

(підпис) (прізвище, ініціали)

ЗАПЕВНЕННЯ

Я, Михайлова Валерія Юріївна, розумію і підтримую політику Криворізького державного педагогічного університету з академічної доброчесності. Запевняю, що ця кваліфікаційна робота виконана самостійно, не містить академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації. Я не надавала і не одержувала недозволену допомогу під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають покликання на відповідне джерело.

Із чинним Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в роботах здобувачів вищої освіти Криворізького державного педагогічного університету ознайомена. Чітко усвідомлюю, що в разі виявлення у кваліфікаційній роботі порушення академічної доброчесності робота не допускається до захисту або оцінюється незадовільно.



ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИКОРИСТАННЯ МЕДІАТЕХНОЛОГІЙ У ШКОЛІ.....	8
1.1. Підходи до тлумачення поняття «медіатехнології» у науковій та методичній літературі.....	8
1.2. Особливості використання медіатехнології в освітньому процесі.....	14
Висновки до розділу 1	20
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ МЕДІАТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ ГЕОГРАФІЇ.....	22
2.1. Аналіз шкільної навчальної програми з географії.....	22
2.2. Методичні особливості використання медіатехнологій під час вивчення теми «Глобальні проблеми людства» (11 клас).....	26
Висновки до розділу 2	45
ВИСНОВКИ.....	47
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ТА ДЖЕРЕЛ.....	50
ДОДАТКИ.....	54
Додаток А	55
Додаток Б.....	56
Додаток В.....	57
Додаток Г.....	58

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. В наш час комп'ютеризація навчання стала невід'ємною частиною сучасного освітнього процесу, адже людина є активним споживачем інформації. Велика кількість телеканалів, відео- та аудіопродукція, газети, журнали, інтернет-сайти є невід'ємною частиною сучасного суспільства. Кожного дня медіа створює навколо людини особливий світ – медіа реальність. Зараз неможливо заперечувати її важливість. Адже світогляд людини, її культура, освіта, життєві цінності формуються безпосередньо під впливом медіа. Саме тому перед педагогом постають нові завдання та виклики, а саме - інформатизація освітнього процесу, яке передбачає створення комп'ютерного середовища навчання.

Надзвичайно важливо створити інтелектуально розвинену особистість, тому необхідно передавати здобувачам освіти нові знання, інструменти, які стимулюють їх постійний інтерес до навчання на кожному етапі життя. Таким чином, коли вчитель помічає, що учні втрачають інтерес до матеріалу, який вони вивчають, та прагнуть досягти знань тільки через силу, важливо зрозуміти, що потрібно вдосконалити мотиваційний підхід вчителя, залучаючи учнів до активної та цікавої навчально-пізнавальної діяльності.

Сьогодні навчання та виховання творчої індивідуальності учня, інформатизація освітнього процесу – одне з найважливіших ключових завдань реформування освіти в Україні. В сучасній школі зростає та ускладнюється соціальна роль вчителя, відповідно, підвищуються вимоги до його професійної компетентності. У зв'язку із цим особливого значення набувають такі якості педагога, як здатність освоювати нові концепції навчального предмета, нові педагогічні технології, а також розширювати кругозір в області змісту предмета та методики його викладання.

Інформатизація освіти значно змінює методи та форми навчання, а також його зміст загалом, спричиняє істотні зміни у діяльності школярів. Медіатехнологія – сучасна комп'ютерна інформаційна технологія, яка

дозволяє об'єднати анімацію, звук, текст, графіку та відео в одній комп'ютерній програмі. Навчання з медіаінструментами на етапах вивчення нового матеріалу, закріплення, демонстрування моделей навчальних об'єктів, представлення відеороликів, тощо, має на меті - не давати готові відповіді, а спрямовувати учнів у творчих пошуках для формування власної думки. Важливо не те, чи правильна відповідь, а те, як учень доводить, мотивує свої висновки та знаходить власне рішення. Цього можна досягти шляхом організації навчальної діяльності з використанням різноманітних форм і методів для створення атмосфери інтересу, яка спонукає учнів висловлюватися на основі того, що вони бачать, чують або моделюють. Таку можливість надають уроки географії із інформаційно-комп'ютерною підтримкою.

Аналіз досвіду роботи зарубіжних вчителів показує, що для найефективнішого навчання географії та природничих курсів, на уроках доцільно використовувати інноваційні методи навчання, які активно залучають школярів до пізнавальної діяльності, стимулюють учнів до самостійного пошуку інформації, покращують систему взаємодії та співпраці між педагогом та учнями а також збільшують інтерес до вивчення дисципліни.

Використання медіатехнологій у навчально-виховному процесі досліджували у своїх працях: Н. М. Духаніна, Г. В. Онкович, С. В. Іць, І. М. Дичківська, І. А. Сахневич, І. М. Чемерис, Е. Харт, К. Безелгет та інші [9, 10, 12, 21, 27, 31, 33, 36]. Кожен з них пропонує своє визначення поняття «медіатехнологія»; існує багато теорій розвитку медіатехнологій, розробляються нові інструменти та концепції їх впровадження. Проаналізувавши наукову та методичну літературу щодо різних аспектів використання медіатехнологій у навчанні, ми з'ясували, що їх методичні засади залишаються недостатньо дослідженими в теорії та методиці навчання саме географії.

З огляду на це було обрано тему кваліфікаційної роботи: “**Методичні особливості використання медіатехнологій на уроках географії**”, яка є актуальною та представляє значний теоретичний та практичний інтерес.

Мета дослідження: проведення аналізу доцільності використання медіатехнологій у шкільному курсі географії.

Обрана мета зумовила постановку й виконання таких **основних завдань:**

1. Визначити сутність та зміст поняття “медіатехнології” та особливості їх впровадження в сучасній школі.
2. Дослідити історію впровадження в педагогічний процес терміну «медіатехнології».
3. Проаналізувати існуючі класифікації та розробити комплексну класифікацію медіатехнологій в освітньому процесі.
4. Дослідити особливості застосування медіатехнологій при вивченні шкільних курсів географії.
5. Розробити систему уроків з використанням медіатехнологій.

Об`єктом дослідження є процес навчання географії.

Предмет дослідження – використання медіатехнологій навчання в географії.

Для розв’язання поставлених завдань були використані такі **методи дослідження:**

теоретичні:

- логіко-семантичний метод був використаний для поглибленого вивчення понятійного апарату, з’ясування змісту поняття «медіатехнології»;
- історичний метод допоміг з’ясувати історію виникнення та етапи розвитку медіатехнологій;
- структурно-функціональний метод дозволив з’ясувати зміни в підходах вивчення поняття «медіатехнології»;
- метод порівняння був використаний з метою з’ясувати характеристики медіатехнологій;

- метод аналізу та синтезу дозволив порівняти різні підходи до визначення поняття «медіатехнології»;

- метод класифікації був застосований при розробці класифікації медіатехнологій;

емпіричні:

- метод узагальнення дозволив зробити висновки з теми кваліфікаційної роботи та узагальнити матеріал.

Практичне значення роботи. Сукупність представлених у даній кваліфікаційній роботі теоретичних та практичних положень, висновків та результатів можна використовувати під час подальших досліджень питання особливостей використання медіатехнологій при вивченні географії.

Структура роботи

Кваліфікаційна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаної літератури та джерел (45), додатків (4).

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИКОРИСТАННЯ МЕДІАТЕХНОЛОГІЙ У ШКОЛІ

1. 1. Підходи до тлумачення поняття «медіатехнології» у науковій та методичній літературі.

На сучасному етапі розвитку освітньої системи України дуже гостро постає питання інформатизації освіти, сьогодні відбувається стрімкий прогрес у системі інформаційно-технічних технологій, серед яких чинне місце займають медіатехнології. Тому педагогу важливо навчити школярів правильно використовувати отриману інформацію. Мова йде про підготовку молодшої людини до соціалізації в умовах широкого використання засобів масової комунікації.

Дослідження наукових праць показало, що для підвищення якості рівня освіти учнів доцільно використовувати медіатехнології в освітньому процесі, оскільки сучасне навчання все більше пов'язане із використанням нових інформаційних інструментів.

На думку деяких науковців, медіатехнології існують з часів, коли перша людина зробила малюнок і напис на камені [5, 20, 31]. Хоча ми розуміємо, що такий малюнок далекий від сучасного трактування медіатехнологій. Вивчивши історію впровадження медіатехнологій в заклади освіти, ми здійснили періодизацію даного процесу.

Перший етап: Передумови розвитку медіатехнологій.

На нашу думку цей етап розпочався з 1750 р до н. е. і тривав до XVIII ст. н. е. З появою лінійної писемності, яка була досить подібна до сучасного письма. Наступним кроком до появи медіатехнологій стало винайдення паперу, а згодом поява перших книжок.

Другий етап: Впровадження елементів медіатехнологій.

Цей етап умовно починається з XIX ст. (1822 р.) до 80-х років XX ст. Розпочався він з появою фотографічного зображення, але також

продовжується розвитку технологічного процесу, коли за відносно невеликий проміжок часу масово були винайдені і впровадженні в життя суспільства телеграф, мікрофон, технологію механічного звукозапису, фонограф, технології передачі електромагнітного сигналу на відстані, радіо, перші рухливі зображення. В цей час стрімко розвивалося радіо мовлення та кіномистецтво. Кіно стало своєрідним мультимедіа, особливо з появою технології накладання звуку. Розвиток радіомовлення та кіно відбувався паралельно, і з часом вони поступово об'єднались в єдиний формат, спроможний передавати як зображення, так і звук на відстані. Винайдення цих технологій та приладів стало підґрунтям до виокремлення медіатехнологій в самостійну галузь.

Отже, інструментарій та основи медіатехнологій були закладені ще до середини ХХ століття, адже людство отримало широкий доступ до знань, інформації та культури.

Третій етап: Впровадження медіатехнологій.

Цей етап почався з середини ХХ ст. і тривав до кінця ХХ ст. Початком епохи сучасних медіатехнологій вважають 1981 рік, коли відбулася офіційна презентація першого персонального комп'ютера під час прес-конференції ІВМ у Нью-Йорку. В цей час з'являються мобільні телефони, цифрове і супутникове телебачення, персональні комп'ютери стають доступними для жителів великих міст. З цього часу більшість інновацій у галузі медіатехнологій пов'язані з Інтернетом та сучасними технічними засобами.

Четвертий етап: Масове застосування медіатехнологій в освіті.

Виник на початку ХХІ ст. та триває до теперішнього часу. Даний етап характеризується активним впровадженням медіатехнологій в освіту. Передумовою цього етапу стала масова поява в школах комп'ютерної техніки та початок її активного застосування на уроках. На цьому етапі відбувається зміна підходів до навчання та поступове впровадження медіатехнологій у всі аспекти освітнього процесу.

Суттєвою рисою сучасних медіа є їх здатність впливати на особистість людини, трансформуючи її уявлення про навколишній світ. Це наслідок досягнень технологій новітнього часу, таких як створення технологій "віртуальної реальності" і трансформація Інтернету в глобальну комп'ютерну мережу. Новий підхід до обробки та подання інформації (DVD, інші електронні носії), інноваційні методи доступу до інформації (Інтернет, цифрове телебачення і т.д.) дозволили зробити нашу культуру більш різноманітною, сприяючи глобальному обміну моральними, та суспільними цінностями, а також інформацією та знаннями, що сприяє більш інтенсивній комунікації між людьми.

Аналіз наукової та науково-педагогічної літератури дав можливість нам з'ясувати декілька підходів у визначенні термінів «медіа», «технологія», «медіатехнологія».

М. Маклюєн вперше вжив термін «медіа» в своїй книзі «Розуміння медіа: зовнішні розширення людини». Його основна думка полягала в тому, що засоби комунікації впливають на людину самі по собі, незалежно від їх контенту. Вчений вважав, що медіа – це певне розширення властивостей людини [39].

На думку О. Т. Барішполець медіа – це система масових комунікацій – технічних засобів створення, запису, копіювання, тиражування, зберігання, поширення, сприймання інформації та обміну нею між суб'єктом (автором медіатексту) і об'єктом (масовою аудиторією) [2].

А. В. Литвин вважає, що медіа - це об'єкти або системи передачі інформації особливого походження, за допомогою яких комунікується інформація [18].

Проаналізувавши наукову та методичну літературу, в нашій роботі ми визначаємо поняття «медіа» як систему технічних засобів, які використовуються для передачі інформації.

Технологія (з грецької *téchne* – мистецтво, майстерність, уміння й *logia* – вивчення) – сукупність методів і інструментів для досягнення бажаного результату; спосіб перетворення даного в необхідне [8].

«Сучасний словник іншомовних слів» надає таке визначення терміну «технологія»:

1) «сукупність виробничих способів перероблення матеріалів, виготовлення якої-небудь продукції, напр., технологія будівельних робіт»;

2) «наука про способи впливу на сировину, матеріали чи напівфабрикати відповідними засобами виробництва» [28].

За визначенням О. Томашевського, технологія – це набір способів, засобів вибору і здійснення керуючого процесу з множини можливих його реалізацій [29].

В Законі України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» (2006) термін «технологія» визначається так: «технологія – результат науково-технічної діяльності, сукупність систематизованих наукових знань, технічних, організаційних та інших рішень про перелік, строк, порядок та послідовність виконання операцій, процесу виробництва та/або реалізації і зберігання продукції, надання послуг» [25].

Протягом свого розвитку технологія спочатку була орієнтована на виробничий та промисловий напрям, але з часом зазнала переорієнтації на інформаційно-комунікаційний та соціально-гуманітарний вектор, де основний акцент робиться на комунікаційних аспектах.

Сьогодні технології постіндустріального суспільства пронизують усі сфери людської діяльності. Їх називають сучасними технологіями, оскільки вони відповідають поточним вимогам часу, користуються підвищеним попитом і є важливим елементом сучасного світу.

Поняття сучасних технологій тісно пов'язане із термінами нових, новітніх та інноваційних технологій, які часто використовуються взаємозамінно, але вони мають свої відмінності.

Нові технології – це недавно відкриті або створені технології, які раніше не використовували.

Новітні технології – це найновіші технології з високим потенціалом.

Інноваційні технології – нові, вдосконалені технології, які істотно поліпшують якість виробництва і соціальної сфери. Такі технології містять інновації: «інновації – новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоздатні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери» [26]. До цієї групи відносять медіатехнології навчання.

Сучасні медіатехнології в освіті передбачають використання як традиційних засобів масової інформації (періодичні видання, радіо, телебачення, кіно і т. д.), так і новітніх інформаційних технологій. Серед останніх важливе місце займають програмно-апаратні засоби та пристрої, які базуються на обчислювальній техніці. Також використовуються сучасні методи і системи інформаційного обміну, які забезпечують операції зі збору, накопичення, збереження, оброблення та передавання інформації [23].

Вивчаючи питання включення медіа в освіту, ми з'ясували, що існує три види взаємодії мультимедіа та навчання [18]:

- **Медіа – джерело отримання нових знань, вмій і навичок**

Наприклад, під час уроку вчитель може використовувати різноманітні медійні засоби, такі як презентації, навчальні фільми та відео- або аудіо-матеріали. Учасники освітнього процесу також можуть взаємодіяти з комп'ютерною технікою та гаджетами для пошуку нових знань протягом уроку. Цей вид взаємодії стає особливо важливим у сучасності, особливо під час дистанційного навчання, де учні отримують інформацію, розвивають навички та вміння, користуючись комп'ютерами та Інтернетом.

- **Медіа – інструмент виховання**

Використання навчальних або художніх фільмів вчителем має на меті формування культури поведінки серед учнів, вплив на їх світогляд та відтворення соціальних стандартів поведінки.

- **Медіа можна використовувати як інструмент для організації відпочинку**

Також, в контексті уроків, вони можуть служити для зняття напруги учнів, переключення їх уваги, або в позаурочний час, наприклад, при спільному перегляді освітніх чи розважальних фільмів, проведенні квестів чи участі в онлайн-іграх.

Нами були виявлені різні підходи щодо трактування терміну «медіатехнологія».

На думку Г. Онкович, медіатехнології – це інформаційно-комунікативні технології (пресодидактика, теледидактика, кінодидактика, інтернетдидактика, мультимедіадидактика, які вона об'єднує в загальне поняття медіадидактика) [22].

Н. Духаніна зазначає, що медіатехнології – це використання різних засобів інформацій у навчально-виховному процесі, а саме писемних, друкованих, електричних, телевізійних, цифрових. Різноманітні комбінації окремих видів медіатехнологій можна віднести до мікс- медіаосвітніх технологій [11].

Литвин надає твердження, що медіатехнологія (мультимедіа) – поєднання різних засобів передачі інформації (тексту, звуку, графіки, рухомих і нерухомих зображень) за допомогою комп'ютера або іншого аудіовізуального пристрою (телевізора, відеомагнітофона, програвача компактдисків тощо) [18].

Таким чином, узагальнюючи все вище зазначене у межах нашого кваліфікаційного дослідження відповідно до його предмету медіатехнології трактуємо, як-от: **дидактичні технології, які поєднують інтерактивні інструменти та методи, що використовуються задля активізації**

пізнавальної діяльності під час вивчення географії і використовуються з різною дидактичною метою.

Поява глобального інформаційного простору різко трансформувала сучасну реальність, відкривши нові можливості для сприйняття інформації у електронній формі. Розширилася номенклатура засобів передачі інформації, охоплюючи текстові, графічні, анімаційні та звукові формати. З'явилася глобальна мережа для ефективного обміну даними. Покоління, що виросло у цьому інформаційному оточенні, знайоме із різноманітними медіатехнологіями з самого народження. Сучасні інформаційні технології відкривають обширні перспективи у сфері освіти та професійного зростання, вносячи суттєві зміни у якість повсякденного життя людей. Сучасна школа вже не може функціонувати без використання інформаційних технологій, які стають ключовим інструментом для вирішення освітніх завдань.

1. 2. Особливості використання медіатехнологій в освітньому процесі

Глобальна мережа Інтернет, мультимедійні комп'ютерні системи, кіно- та телепродукція та інші інструменти медіатехнологій викликали значущі зміни у всіх аспектах соціальної взаємодії. На думку науковців, використання медіатехнологій дозволяє підвищити зацікавленість учнів у навчанні, створює можливості для індивідуалізації та диференціації освітнього процесу, а також сприяє формуванню банків інформації, що містять аудіо- та відеоматеріали на цифрових носіях. Медіатехнології реалізують максимально високий рівень насиченості інформацією, інтерактивності та емоційності у процесі навчання.

Науковці та експерти в галузі медіа часто використовують різні класифікації медіатехнологій в залежності від їхніх характеристик, призначення та впливу. Існує кілька можливих підходів до класифікації медіатехнологій [30, 32, 34, 35, 37, 38]:

1. За видами медіа:

- Текстові медіатехнології: Книги, статті, блоги.
- Аудіовізуальні медіатехнології: Відео, аудіо, інтерактивні відеосимуляції.
- Комп'ютерні медіатехнології: Програми, інтерактивні вправи, веб-сайти.
- Соціальні медіатехнології: Соціальні мережі, форуми, відеоконференції.

2. За спрямованістю:

- Медіатехнології для навчання: Матеріали, які спеціально розроблені для навчання і навчальних цілей.
- Медіатехнології для навчання та розваг: Матеріали, які комбінують навчальні та розважальні елементи.

3. За інтерактивністю:

- Лінійні медіатехнології: Відео, аудіо, які можна переглядати або слухати без можливості взаємодії.
- Інтерактивні медіатехнології: Веб-сайти, вправи, програми, де користувач може активно взаємодіяти з контентом.

4. За сферами :

- Медіа для сприяння сприйняттю інформації: Включає засоби, які полегшують сприйняття та розуміння інформації.
- Медіа для активного залучення до навчання: Охоплює інтерактивність та використання медіа для активної участі студентів у процесі навчання.
- Медіа для створення і спільного обміну знаннями: Ця категорія об'єднує інструменти, які дозволяють створювати та обмінюватися знаннями.

5. За ступенем взаємодії:

- Пасивні медіатехнології: Призначені для одностороннього прийому інформації, наприклад, телебачення або радіо.

○ Активні медіатехнології: Забезпечують можливість взаємодії та участі, наприклад, соціальні мережі, віртуальна реальність.

Ці класифікації можуть змінюватися в залежності від контексту та розвитку нових технологій.

Загалом, проаналізувавши доступні джерела інформації, нами було виявлено, що дослідниками не було приділено належної уваги щодо класифікацій медіатехнологій навчання.

В процесі дослідження нами було розроблено комплексну класифікацію медіатехнологій навчання: (Додаток А)

1. За носієм інформації:

- Текстові (статті, веб сайти)
- Звукові (аудіофайли, музика)
- Зображення (фотографії, ілюстрації)
- Відео
- Інтерактивні (ігри, веб-додатки)

2. За способом організації передачі інформації:

- Онлайн
- Офлайн
- Змішаний

3. За методами навчання:

- Дослідницькі методи навчання
- Ігрові методи навчання
- Комбіновані методи навчання

4. За складниками системи освіти:

- дошкільна освіта
- повна загальна середня освіта
- позашкільна освіта
- спеціалізована освіта
- професійна (професійно-технічна) освіта

- фахова передвища освіта
- вища освіта
- освіта дорослих, у тому числі післядипломна освіта

5. За інструментами навчання:

- Освітні платформи для навчання
- Відео- та аудіоредактори
- Інтерактивні ігри

Залежно від конкретних потреб і цілей навчання, можна вибрати відповідні медіатехнології для досягнення кращих результатів навчання. Кожен педагог має проаналізувати та підібрати технології, які будуть відповідати темі та меті навчання.

В наш час не можна заперечувати необхідність використання медіатехнологій в освітньому процесі закладів освіти. Адже ці технології можна застосовувати на різних етапах уроку та з різною дидактичною метою. В нашій роботі було з'ясовано, що основними функціями медіатехнологій є:

- інформатизація освітнього процесу;
- підвищення рівня засвоєння навчального матеріалу учнями;
- мотивація школярів до творчої діяльності та навчання загалом;
- активізація навчально-пізнавальної діяльності;
- інтерактивність навчання. [13]

Медіатехнології можна ефективно інтегрувати в процес навчання географії. Результатами включення технологій до освітнього процесу можуть стати: електронні підручники, навчально-методичний наробок вчителя, інформаційна база, електронні форми та робочі аркуші. Все це сприяє формуванню освітнього простору з більш широкими можливостями. Використання медіатехнологій має високу ефективність, адже ці технології можуть виступати засобами наочності (анімовані зображення, відео, комп'ютерні моделі), вони надають доступ до найрізноманітнішої інформації (мережа Інтернет), учні мають можливість брати участь у тих процесах, які вони вивчають та впливати на них (технології віртуальної реальності).

Вчитель повинен досліджувати та доцільно використовувати інструментарій медіатехнологій у своїй діяльності для досягнення конкретних дидактичних цілей.

Медіатехнології навчання охоплюють широкий спектр інструментів та ресурсів, які використовуються для поліпшення процесів навчання та сприйняття зрозумінню матеріалу. Ефективними інструментами навчання можуть виступити:

1. Відео та аудіо матеріали:

- Відеоуроки або навчальні відео (відео з можливістю повторного перегляду, де роз'яснюється або демонструється матеріал);
- Підкасти та аудіокниги (записи з аудіо-контентом для прослуховування, що дозволяє засвоювати інформацію в будь-який час);
- Інтерактивні слайди та діаграми (використання графіків та інтерактивних елементів для зрозумілого представлення інформації).

2. Інтерактивні додатки:

- Інтерактивні платформи (веб-сайти або додатки, які дозволяють взаємодіяти з навчальним матеріалом);
- Віртуальні лабораторії (середовища, що дозволяють віртуально експериментувати та проводити наукові дослідження).

3. Віртуальна реальність (VR) та розширена реальність (AR):

- VR-навчання (використання віртуального середовища для імітації реальних подій);
- AR-застосунки (додавання інтерактивних віртуальних елементів до реального світу для поліпшення навчання).

4. Інтерактивні ігри:

- Навчальні ігри (ігри, розроблені з навчальною метою).

5. Спільноти та соціальні мережі:

- Освітні форуми та платформи (місця, де учні можуть обговорювати матеріал, ділитися ідеями та отримувати допомогу);

- Спільноти в мережах (групи у соціальних мережах для обговорення та обміну інформацією).

6. Інструменти для організації дистанційного навчання:

- Онлайн-платформи для навчання (використання відеоконференцій та інших медіатехнологій для забезпечення доступу до навчального матеріалу з будь-якого місця).

Ці технології можуть використовуватися окремо або комбінуватися для створення більш комплексних та ефективних методів навчання.

Загалом готовність вчителя географії до використання медіатехнологій на своїх уроках передбачає:

- базовий рівень знань та вмінь роботи з комп'ютером;
- вміння вчителя ефективно застосувати електронні засоби в освітньому процесі;
- здатність швидко освоювати нові педагогічні програмні інструменти. [11]

Готовність вчителя географії до використання медіатехнологій на своїх уроках передбачає не тільки володіння медіа інструментами, а й в тому, щоб організувати відповідний освітній простір для учнів, який би сприяв спільному пізнанню та використанню нових технологій. В наш час технології швидко вдосконалюються та розвиваються, з'являються нові електронні засоби навчання, тому педагогу необхідно постійно оновлювати та покращувати власні знання та навички роботи з засобами медіатехнологій.

Проаналізувавши та дослідивши наукову та методичну літературу, нами були виокремлені такі аспекти готовності вчителя до застосування медіатехнологій на уроках [1, 3, 7, 11]:

- змістовий аспект – чітке розуміння та оволодіння особливостями та умовами використання медіатехнологій на уроках; глибоке розуміння ключових елементів поняття "медіатехнології"; володіння методикою впровадження медіатехнологій в освітній процес;

- мотиваційний аспект – формування стійкого інтересу та позитивного ставлення вчителів до використання медіатехнологій у їх професійній діяльності; визнання потреби в застосуванні медіатехнологій в освітньому процесі; усвідомлення необхідності саморозвитку та самовдосконалення;

- результативно-творчий аспект – здатність вчителя, ґрунтуючись на отриманих знаннях, уміннях та навичках, розробляти власні навчальні матеріали (засоби) з використанням медіатехнологій; вміння об'єктивно оцінювати власну діяльність.

Використання медіатехнологій спрямоване на взаємодію з учнями, оскільки їх соціалізація в значній мірі відбувається через засоби масової комунікації. Саме через медіа вони освоюють соціум, входять у суспільство своєї країни та глобальну спільноту. Вчителям слід роз'яснювати та надавати додаткові знання, які стосуються медіаграмотності. Це вимагає особливого педагогічного підходу.

До цих складових обов'язково входять навички роботи з комп'ютером та іншими технічними пристроями, які безперечно сьогодні вважаються частиною загальної культури. Ці технічні аспекти постійно змінюються, розвиваються та вдосконалюються, і оволодіння ними стає для людини необхідністю у її повсякденному житті.

Медіатехнології впроваджуються на всіх етапах освітнього процесу, від дошкільної освіти до вищої та самоосвіти. Телевізійні та радіо передачі, електронна пошта, чати та звичайний пошук інформації в Інтернеті та на веб-ресурсах, які нещодавно вважалися нововведеннями в освіті, поступово втрачають свою актуальність. Новіші та зручніші медіатехнології активно розвиваються та вдосконалюються, займаючи їхнє місце.

Висновки до розділу 1

Аналіз наукової та методичної літератури з проблеми нашого дослідження, дає можливість зробити такі висновки:

- Впровадження медіатехнологій в освітній процес має великий потенціал для покращення якості навчання та залучення учнів до активного та цікавого вивчення матеріалу. Медіатехнології сприяють доступній та зрозумілій візуалізації інформації, розвитку критичного мислення, а також стимулюють творчий підхід до навчання.

- Серед науковців відсутнє єдине трактування сутності поняття «медіатехнології». У межах нашого кваліфікаційного дослідження відповідно до його предмету медіатехнології трактуємо, як-от: дидактичні технології, які поєднують інтерактивні інструменти та методи, що використовуються задля активізації пізнавальної діяльності під час вивчення географії і використовуються з різною дидактичною метою.

- Під час дослідження ми здійснили періодизацію впровадження медіатехнологій в заклади освіти, виділивши 4 етапи розвитку медіатехнологій.

- Проаналізувавши існуючі класифікації, нами була розроблена комплексна класифікація медіатехнологій в освітньому процесі.

- Результати дослідження вказують на високу ефективність використання медіатехнологій в освітньому процесі. Застосування мультимедійних засобів, аудіо- та відеоматеріалів на уроках сприяє більш ефективному засвоєнню навчального матеріалу.

- Важливо враховувати готовність вчителя географії до використання медіатехнологій, а також постійно вдосконалювати професійні навички. Також важливо враховувати індивідуальні особливості учнів та створювати гнучкі та адаптивні підходи до використання медіатехнологій на уроках.

Загалом, впровадження медіатехнологій на уроках є важливим кроком у напрямку сучасної, ефективною та цікавою освіти.

РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ МЕДІАТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ ГЕОГРАФІЇ

2. 1. Аналіз шкільної навчальної програми з географії

Сучасну школу важко уявити без використання технічних засобів навчання та Інтернету. Адже викликами сьогодення для освіти є: організація дистанційного навчання, онлайн моніторинг якості навчання, використання електронних посібників. Таким чином, впровадження сучасних інформаційних технологій в навчання робить неможливою роботу вчителя без медіатехнологій. Вони стали потужним інструментом для інтенсивного навчання і невід'ємною частиною розвитку самостійності в учбовому процесі. Ми вважаємо, що ефективність застосування медіатехнологій в освіті залежить від створення чітко визначених педагогічних умов для їх використання. Важливо поєднувати традиційні методи навчання з сучасними медіа інструментами.

Необхідним є застосування таких педагогічних умов, як:

- дотримання принципів особистісно-зорієнтованого навчання;
- раціональне поєднання теоретичної та практичної підготовки;
- організація творчої взаємодії вчителя та учня у навчально-виховному процесі;
- залучення сучасних інтерактивних методів навчання та їх поєднання з традиційними;
- застосування творчо-пошукових методів у науково-дослідницькій роботі школярів;
- використання сучасних інструментів навчання та програм [4].

Впровадження медіатехнологій в процес навчання географії передбачає: забезпеченість комп'ютерною технікою та її доцільне використання; підготовка педагогічних працівників до використання медіатехнологій та їх

здатність застосовувати отримані вміння для удосконалення освітнього процесу, а також розробка та впровадження нових інформаційних систем.

Серед шкільних предметів географія має дуже широкі можливості для навчання з використанням медіатехнологій [16].

Загальновідомо, що викладання географії в школах потребує нових методів навчання, оскільки шкільна практика свідчить, що використання лише традиційних методів навчання сьогодні вже не є ефективним. Навчати дітей необхідно відповідно до їх індивідуальних можливостей і вимог. Найважливішим завданням сьогодні є впровадження особистісно орієнтованого підходу до навчання учнів, що суттєво впливає на досягнення вищих рівнів знань і умінь, розвиток пізнавальних здібностей у міру переходу учнів від об'єкта навчального впливу до суб'єкта навчання [19].

Однак, методика навчання географії з використанням медіатехнологій знаходиться на етапі становлення.

Нами був проведений аналіз навчальної програми з географії (профільний рівень) для 11 класу для того щоб з'ясувати можливості впровадження медіатехнологій в освітній процес.

Програма профільного рівня з географії для 11-х класів затверджена Міністерством освіти і науки України (наказ № 1407 від 23 жовтня 2017 року). Відповідно до цієї навчальної програми курс географії "Географічний простір Землі" для 11 класу є завершальним етапом у вивченні шкільної географії та формуванні географічних знань, вмінь та навичок учнів. Він розкриває основні аспекти географічної науки в цілому, інтегрує знання про просторову організацію Землі, взаємозв'язки природи та людини. Курс спрямований на формування в учнів чітких уявлень про основні закономірності будови і розвитку географічної оболонки та загальні суспільно-географічні закономірності світу [24].

Навчальна програма профільного рівня має загальний обсяг 175 годин, складається зі вступу та п'яти розділів. Курс тісно пов'язаний не лише із попередніми географічними курсами, але й інтегрує знання, набуті на уроках

з інших предметів. З урахуванням вікових особливостей учнів, у цьому курсі рекомендується визначати завдання для самостійного вивчення та акцентувати увагу на практичній спрямованості навчальної програми, використовуючи дослідницькі методи. Такий підхід до викладання географії в 11 класі сприяє успішному впровадженню медіатехнологій.

Умовно можна стверджувати, що використання медіатехнологій можливе практично кожного уроку, застосовуючи навчальні відео або мультимедійну презентацію (особливо в умовах дистанційного навчання), але спектр впровадження медіатехнологій значно ширший.

Оцінюючи можливості застосування медіатехнологій необхідно враховувати як зміст програми, так і обсяг навчальних годин, який передбачений для вивчення тієї чи іншої теми, спираючись на календарно-тематичне планування. Так як, медіатехнології передбачають достатню кількість часу на підготовку та захист. Зупинимось більш детально на аналізі програми профільного рівня та можливостях застосування інноваційних технологій, які представлено в попередньому розділі.

У Вступі передбачається визначення географії в системі наук та її структури, об'єкта та предмета дослідження сучасної географії, поняття «геосистема» та конструктивного значення географії. Згідно навчальної програми на вивчення Вступу передбачається лише 2 години, тому вважаємо, що використання тут медіатехнологій обмежене та недостатнє.

На розділ I «Топографія з основами геодезії та картографія. Географічні інформаційні системи (ГІС) та дистанційне зондування Землі (ДЗЗ)» виділяється 28 годин. Зміст цього розділу передбачає використання інноваційних технологій, зокрема медіатехнологій. На сучасному етапі розвитку географічної освіти вивчення топографо-картографічної інформації практично неможливе без використання Інтернет-ресурсів та інформаційних інструментів, тож застосування наочності важливе при вивченні всіх тем даного розділу. Тема 3 "Географічні інформаційні системи (ГІС) та дистанційне зондування Землі (ДЗЗ)", має найбільше можливостей

застосування медіатехнологій під час вивчення електронних карт, картографічних Інтернет-ресурсів, географічних інформаційних систем (ГІС) та дистанційного зондування Землі.

В розділі II «Загальні закономірності географічної оболонки Землі» передбачений більший обсяг навчального матеріалу і кількість годин (45 годин), тому можливості застосування медіатехнологій більші. Навчальний матеріал даного розділу є повторенням змісту географії 6 класу, але вже більш на науковому рівні, тому застосування медіатехнологій буде сприяти практичному застосуванню знань, набутих учнями раніше.

На розділ III «Загальні суспільно-географічні закономірності світу» передбачено 35 годин, тож обсяг навчального матеріалу дає можливість застосування медіатехнологій. Загалом цей розділ також є повторенням і поглибленням раніше вивченого матеріалу тому застосування даних методів буде спонукати учнів до самостійної пошукової роботи, що відповідає загальним завданням даного курсу.

В розділі IV «Суспільна географія держави (на прикладі України)» передбачається великий обсяг навчального матеріалу, а його загальний обсяг становить 40 годин. В цьому розділі підсумовуються та уточнюються знання учнів про Україну, а враховуючи військовий стан в країні застосування даних технологій буде сприяти практичному застосуванню здобутих раніше знань.

Розділ V «Суспільно-географічне бачення глобальних проблем людства, глобальні стратегії і прогнози» є завершальним етапом вивчення шкільної географії та має порівняно невелику кількість годин – 15. Даний розділ має на меті ознайомити учнів з поняттям «глобальні проблеми людства» та глобальними стратегіями розвитку, а також узагальнити та систематизувати знання учнів з пройденого матеріалу. Проаналізувавши програму, ми зробили висновок, що даний розділ має широкий спектр застосування медіатехнологій, незважаючи на невеликий обсяг навчального матеріалу.

Загалом програма вивчення курсу географії «Географічний простір Землі» в 11 класі (профільний рівень) є практично спрямованою та особистісно

орієнтованою, а за рахунок більшого обсягу навчального навантаження і більше можливостей застосування інноваційних технологій навчання, в тому числі - медіатехнологій. Враховуючи такий підхід до викладання географії в старшій школі та розвиток ключових та предметних компетенцій чітко виражена необхідність впровадження медіатехнологій в освітній процес.

2. 2. Методичні особливості використання медіатехнологій під час вивчення теми «Глобальні проблеми людства» (11 клас)

Перш ніж розглянути методичні особливості використання медіатехнологій на уроках географії з'ясуємо сутність поняття «методичні особливості».

В нашій роботі поняття «методичні особливості» ми визначаємо як: особливі методи та прийоми, які використовуються в освітньому процесі для досягнення конкретних дидактичних та виховних цілей.

Проаналізувавши навчальну програму з географії (профільний рівень) для 11 класу та посилаючись на розроблену класифікацію медіатехнологій навчання, ми зробили висновок, що доцільно показати можливості застосування медіатехнологій на уроках географії на прикладі теми «Глобальні проблеми людства». Нами були розроблені 3 конспекти уроків з використанням методів навчання, відповідно до класифікації: ігрові, дослідницькі та комбіновані.

- Конспект уроку з використанням ігрових методів навчання

Урок-узагальнення з теми: «Глобальні проблеми людства»

Мета: повторити, узагальнити та систематизувати знання за вивченими темами; визначити рівень оволодіння знаннями, вміннями та навичками; розвивати вміння працювати з комп'ютером, виконувати тестові завдання різних рівнів складності; виховувати уважність, організованість, відповідальність, зосередженість.

Обладнання: комп'ютер або телефон з доступом до Інтернету.

Тип уроку: урок повторення, узагальнення, систематизації, контролю й корекції знань учнів.

ХІД УРОКУ

I. Організаційний момент

II. Мотивація навчальної діяльності

В продовж вивчення теми ми говорили про екологічні проблеми, які ставлять під загрозу наше власне здоров'я та майбутнє планети. Розглянули соціальні проблеми, такі як бідність, голод і нерівність, що вимагають спільних зусиль для вирішення. Здійснили крок у світ енергетики, розглянувши питання раціонального використання ресурсів та розвитку відновлювальних джерел енергії. Також доторкнулися до проблем геополітики та міжнародних відносин, які впливають на глобальну стабільність.

Сьогоднішній урок – це можливість для нас не лише поглибити свої знання про проблеми, що стоять перед сучасним світом, але й розглянути їх із практичної точки зору. Ми зосередимося на тому, які виклики стоять перед людством, і яким чином ми можемо внести свій внесок у вирішення цих проблем.

III. Відтворення та узагальнення понять і засвоєння відповідної їм системи знань.

Веб-квест «Глобальні проблеми людства» [6]

<https://vseosvita.ua/webquest/start/s/21844/3781971-3ceb5be>

Завдання гравців – якнайшвидше «вибратися з кімнати», дібравши код до дверей. (Додаток Б)

IV. Узагальнення та систематизація основних теоретичних положень і відповідних ідей науки.

Методичний прийом «Круглий стіл»

Отримавши знання з теми «Глобальні проблеми людства» ми можемо поділитися поглядами та ідеями щодо того, як спільними зусиллями знайти вирішення важливих питань, що стоять перед світом.

Метою нашого обговорення є обговорення можливих шляхів вирішення цих проблем та визначення ефективних стратегій дій.

Питання для обговорення:

Які глобальні проблеми ви вважаєте найбільш критичними для людства, і чому?

Які засоби можуть бути використані для покращення глобальної екологічної ситуації?

Які стратегії можна використовувати для зменшення впливу кліматичних змін та збереження природних ресурсів?

Як стимулювати розвиток відновлювальних джерел енергії та зменшити залежність від вугілля?

Як сприяти соціальній справедливості та зменшенню нерівності в доступі до ресурсів та інновацій?

Як враховувати різні культурні особливості у вирішенні глобальних проблем?

Як можна покращити міжнародну співпрацю для вирішення глобальних викликів?

V. Підсумки уроку та повідомлення домашнього завдання

- Конспект уроку з використанням дослідницьких методів навчання

Тема уроку: Географія збройних конфліктів у сучасному світі.

Мета: охарактеризувати збройні конфлікти сучасності; систематизувати, узагальнити та закріпити знання учнів з даної теми; розвивати вміння в учнів аналізувати історичні факти та події, висловлювати власну точку зору, узагальнювати фактичний матеріал, робити висновки, розвивати навички роботи з картою та комп'ютером; вдосконалювати навички групової роботи для створення та захисту творчих проєктів; виховувати патріотизм.

Форма уроку: урок-дослідження

Обладнання: комп'ютер, політична карта світу, мультимедійна презентація до уроку.

ХІД УРОКУ

I. Організаційний момент

II. Мотивація навчальної діяльності

На нашому уроці ви маєте можливість відчувати себе справжніми дослідниками сучасної географічної науки. Сьогодні в нашій країні, на її східних та південних теренах, відбуваються активні бойові дії, тому тема нашого уроку надзвичайно знайома кожному з нас - «Збройні конфлікти сучасності».

Давайте згадаємо поняття та терміни, пов'язані з темою.

III. Актуалізація опорних знань і вмінь

Методичний прийом «Знайди пару»

Учням необхідно виконати вправу

<https://learningapps.org/watch?v=pvs7v1pac23> [15] (Додаток В)

IV. Вивчення нового матеріалу

Групи експертів отримали для опрацювання випереджальні завдання.

Ми запрошуємо до виступу наші групи експертів з питання «Міжнародні збройні конфлікти сучасності».

План доповіді

1. Назва конфлікту
2. Територіальне розміщення
3. Суб'єкти конфлікту
4. Історичні рамки конфлікту
5. Причини конфлікту
6. Сучасний стан

I. російсько-Українська війна

російсько-українська війна розпочалася у 2014 році. У березні 2014 року російські війська анексували український півострів Крим, що викликало

широкий міжнародний осуд. Більшість країн світу не визнає анексію Криму та підтримують територіальну цілісність України.

На сході України у Донецькій та Луганській областях виникли збройні конфлікти між українськими військами та місцевими сепаратистськими групами, які спонсорувалися росією. Ці події призвели до створення так званих «ДНР» та «ЛНР».

З початком військового вторгнення російські війська та військова техніка брали участь у бойових діях на сході України. росія намагалася відіграти це втручання як підтримку «національних ополченців».

24 лютого 2022 року відбувся відкритий воєнний напад росії на Україну. російські війська вдерлися до України поблизу Харкова, Херсона, Чернігова, Сум, увійшовши з росії, Білорусі й тимчасово окупованого росією Криму. Разом з росією війну проти України фактично веде Білорусь: із прикордонних районів завдають ракетних ударів по території України, здійснюють вильоти бойової авіації для завдання ракетно-бомбових ударів по території України, відбувається передислокація війська та його забезпечення.

російське вторгнення в Україну отримало широкий міжнародний осуд з боку урядів і міжурядових організацій, що зумовило введення нових санкцій проти росії, які спричинили російську фінансову кризу. Реакція урядів у всьому світі загалом була негативною, критика та осуд звучали з боку багатьох провідних країн, зокрема Великої Британії, США, Франції, Німеччини, Японії.

II. Молдавсько-Придністровський конфлікт

Молдавсько-Придністровський конфлікт виник у 1990 році між Молдовою та Придністров'ям, регіоном, що визначає себе як Придністровську Молдавську Республіку (ПМР), але не має широкого міжнародного визнання.

Головними причинами конфлікту були етнічні та політичні розбіжності між молдованами, які становлять більшість населення в Молдові, і придністровцями, які, переважно російськомовні, стали більшістю в Придністров'ї. Населення Придністров'я висунуло вимогу про надання

російської мови статусу офіційної та виступило проти намагань Молдови приєднати свою конституцію до Румунії.

У 1992 році суперечки переросли у відкритий збройний конфлікт, який тривав до укладення придністровсько-молдовської мирної угоди в тому ж році. Угода фактично признала автономію Придністров'я, хоча питання його статусу залишалося невирішеним.

Конфлікт залишається замороженим дотепер, і питання статусу Придністров'я залишається основним джерелом напруги між Молдовою та Придністров'ям. Міжнародні спроби вирішення конфлікту тривають, і включають у себе участь ОБСЄ та інших міжнародних організацій..

III. Вірмено-азербайджанський конфлікт (Карабахський)

Вірмено-азербайджанський конфлікт, також відомий як Карабаський конфлікт, є територіальним суперечкою між Вірменією та Азербайджаном стосовно Нагірного Карабаху та суміжних областей. Коріння конфлікту сягають періоду розпаду Радянського Союзу, коли Нагірний Карабах, в основному заселений етнічними вірменами, вирішив вийти з складу Азербайджанської РСР та проголосував за створення незалежності.

У 1988 році конфлікт наростав і призвів до військового протистояння. Кілька років тривали важкі бої, які завершилися припиненням вогню у 1994 році, але формальний мировий договір так і не був укладений. Питання статусу Нагірного Карабаху залишається невирішеним, і конфлікт вирішується різними спробами міжнародних посередників та дипломатичними зусиллями.

У вересні 2020 року конфлікт розгорівся знову, призводячи до серйозних бойових дій та втрат з обох сторін. У листопаді 2020 року був підписаний мирний договір між Вірменією, Азербайджаном та росією, який передбачає переміщення військ та вирішення питань контролю над територіями.

28 вересня 2023 року, «влада» Нагірного Карабаху оголосила про припинення існування невизнаної республіки, а вже 8 листопада 2023 року, в місті Ханкенді відбувся військовий парад азербайджанської армії.

IV. Грузино-абхазький конфлікт

Грузино-абхазький конфлікт - це політичний та територіальний конфлікт між Грузією та регіоном Абхазії, який призвів до військового протистояння в 1992-1993 роках та визнання Абхазії незалежною державою. Корені конфлікту сягають радянського періоду, але вони активізувалися після розпаду Радянського Союзу.

Головними причинами конфлікту були національні й територіальні амбіції, стосунки між етнічними групами (грузинами та абхазами), а також бажання Абхазії мати більше автономії та незалежності від Грузії.

У 1992-1993 роках відбулися важкі бої, які завершилися відкритим конфліктом та втратами з обох сторін. У 1994 році було укладено мирний договір, але питання статусу Абхазії залишалося невирішеним. У 2008 році Грузія та Абхазія опинилися втягнутими в новий конфлікт під час російсько-грузинської війни, що призвело до подальшої підтримки росією незалежності Абхазії та Південної Осетії. У 2010-2011 рр. ряд європейських країн (Литва, Румунія), Європарламент, Парламентська Асамблея НАТО також визнали факт російської «окупації» територій Грузії.

Вчитель: дякуємо за доповіді. Шановні учні, скажіть, будь-ласка, у чому схожість цих трьох конфліктів, крім того, що вони розташовані у безпосередній близькості до України?

(Розглянуті конфлікти мають проблему територіального розмежування та контролю над конкретними регіонами. Спірні території включають Абхазію в Грузії, Карабах в Азербайджані та Придністров'я в Молдові. Всі три конфлікти мають етнічний компонент, де різні етнічні групи претендують на права та автономію. Також у всіх трьох випадках існує зовнішня підтримка. Росія відіграє активну роль у підтримці Абхазії, Вірменії та Придністров'я, тоді як Туреччина виявляє підтримку Азербайджану. У Молдові Придністров'я також має підтримку від Росії).

V. Громадянська війна в Сирії

Громадянська війна в Сирії — це триваючий конфлікт, який почався в березні 2011 року як продовження подій арабської весни. Конфлікт виник в результаті протестів проти уряду президента Башара аль-Асада і швидко перетворився на військовий конфлікт із численними учасниками та міжнародним втручанням.

Основні фактори конфлікту включають в себе політичну репресію, економічні труднощі та етнічно-релігійні розбіжності в сирійському суспільстві. Уряд відповів на протести жорстокими заходами, що призвело до радикалізації опозиційних сил. З часом у конфлікт втрутилися різні збройні групи, включаючи ісламських екстремістів.

У 2014 році група "Ісламська держава" (ІГ) захопила значну частину території в Сирії та Іраку, що призвело до нових викликів у вирішенні конфлікту. Міжнародні угруповання та країни продовжують здійснювати різноманітні спроби врегулювання конфлікту та забезпечення гуманітарної допомоги. Громадянська війна в Сирії залишається однією з найбільш складних та критичних геополітичних проблем сучасності.

VI. Військовий конфлікт у Ємені

Військовий конфлікт у Ємені розпочався у вересні 2014 року, коли повстанці, пов'язані зі шийтськими хуситами, захопили столицю Сану, визнану легітимною владою президента Абд Раббу Мансура Хаді. У 2015 році саудівська коаліція розпочала військову кампанію з метою відновлення контролю над країною й підтримки легітимного уряду.

В межах основного конфлікту існують численні супутні конфлікти та спори. Наприклад, на південному заході країни діють сепаратистські групи, такі як Південна Рада, яка протистоїть урядові та хуситам. Також існують суперечності між різними етнічними та релігійними групами.

Конфлікт призвів до серйозної гуманітарної кризи в Ємені. Сотні тисяч людей загинули, і мільйони людей опинилися у складних умовах. Ємен також

став епіцентром найбільшого у світі спалаху холери, внаслідок чого зросла дитяча смертність.

Конфлікт в Ємені викликав широкомасштабну реакцію міжнародної спільноти. Крім саудівської коаліції, у конфлікті приймають участь США, Іран та інші країни, які надають підтримку різним сторонам конфлікту. Неспроможність досягнути сталого мирного врегулювання залишається однією з головних проблем урегулювання конфлікту. Низка мирних переговорів та угод не призвели до довгострокового припинення вогню чи стабільного політичного розв'язання.

В цілому, конфлікт у Ємені представляє собою складну ситуацію, яка потребує уваги та дій для забезпечення сталого миру та політичного врегулювання.

VII. Громадянська війна в Ефіопії

Громадянська війна в Ефіопії — це складний конфлікт, що розгортається в різних регіонах країни. Головною причиною громадянської війни є етнічні та політичні розбіжності в різних частинах Ефіопії. Різні етнічні групи, такі як Тігрійці, Оромо та інші, протистоять централізованому уряду, вимагаючи більше автономії чи навіть незалежності. Однією з ключових аспектів є активна участь різних фронтів у конфлікті. Зокрема, Тігрійський Народний Визвольний Фронт (ТНВФ) грає важливу роль у протистоянні з центральним урядом. Крім того, конфлікт включає інші етнічні групи, міліції та фракції.

Конфлікт в Ефіопії також має геополітичний вимір, оскільки різні іноземні сили надають підтримку різним сторонам конфлікту. Вирішення конфлікту є невизначеним, і шлях до миру та стабільності залишається складним завданням. Міжнародні спроби врегулювання конфлікту потребують значних зусиль та дипломатичної роботи.

У цілому, громадянська війна в Ефіопії є серйозним викликом для стабільності регіону та вимагає уваги міжнародної спільноти для пошуку мирного розв'язання.

VIII. Палестинсько-Ізраїльський конфлікт

Палестинсько-ізраїльський конфлікт - це тривалий та складний конфлікт між палестинцями ізраїльцями, який має численні історичні, територіальні, релігійні та політичні аспекти. Конфлікт розпочався в другій половині 20-го століття, зокрема в результаті подій, пов'язаних із створенням держави Ізраїль. Причиною конфлікту є протистояння Ізраїлю та палестинських груп за територію, права та ресурси.

Ключовою точкою суперечок є питання контролю за певними територіями, зокрема, за Західним берегом річки Йордан, Східним Єрусалимом і сектором Газа. Палестинці вимагають визнання свого національного права на державу, що включає утворення незалежної Палестинської держави. Ізраїль ставить під сумнів легітимність цих вимог.

Неодноразові спроби миру і утворення двохдержавного рішення не завжди призводили до стійкого компромісу через розбіжності щодо майбутньої територіальної структури. Цей конфлікт триває десятиліттями і залишається однією з найскладніших та найбільш напружених ситуацій у світі.

IX. Громадянська війна в Центральноафриканській Республіці

Громадянська війна в Центральноафриканській Республіці є складним конфліктом, що виник у наслідок політичних та етнічних напружень. Конфлікт розпочався у 2012 році після повалення президента Франсуа Бозізе і приходу до влади коаліції повстанців Селека, представниками якої були переважно мусульмани. Це спричинило велику напругу між християнськими та мусульманськими громадами.

Міжнародна спільнота, включаючи Африканський Союз та Францію, спробувала посередництвом припинити конфлікт. Французькі війська були розміщені в регіоні в рамках операції "Сангарі" для забезпечення безпеки. Але неспокій у країні триває, і незважаючи на проведення політичних переговорів та виборів, конфлікт не знайшов повноцінного вирішення. Напруження

залишається національним і міжетнічним викликом для стабільності та розвитку Центральноафриканської Республіки.

X. Війна в Малі

Війна в Малі є конфліктом, який розпочався в 2012 році та триває досі. Малайський конфлікт почався із спроби військових груп ісламістів, таких як Ансар ад-Дін, захопити північні регіони Малі, використовуючи повстання туарегів у 2012 році. Ісламісти проголосили незалежність північних територій, але це викликало опозицію між ісламістами та туарегами. Країна має складну етнічну та релігійну структуру. Конфлікт поглиблюється через релігійні розбіжності між ісламським північним регіоном та переважно християнським південним регіоном. Терористичні рухи, такі як Аль-Каїда в Магрибі (AQIM) та ісламська група "Магриб за іслам і мусульманську єдність" (MUJAO), стали активними в регіоні, використовуючи Малі як базу для своїх операцій.

Конфлікт призвів до втручання міжнародних сил, зокрема, Франції та миротворчих місій ООН та Африканського союзу. Ці сили стараються відновити стабільність та забезпечити безпеку в регіоні. Розв'язання конфлікту в Малі вимагає комплексного підходу, який включає політичні та дипломатичні заходи, розвиток економіки, врегулювання міжетнічних та релігійних питань, а також підтримку гуманітарних ініціатив.

V. Підсумок уроку

Методичний прийом «Розповідь вчителя»

На сьогоднішньому уроці ми розглянули різноманітні аспекти збройних конфліктів, які виникають у сучасному світі. Ми зупинилися на деяких конфліктах, таких як російсько-Українська війна, Громадянська війна в Сирії, Вірмено-азербайжанський конфлікт та інші.

Один із головних висновків, який ми можемо зробити, - це те, що збройні конфлікти мають серйозний вплив на геополітичну ситуацію та життя звичайних людей. Вони породжують гуманітарні кризи, призводять до великої

кількості жертв серед цивільного населення і створюють проблеми безпеки на світовому рівні.

Розглядаючи ці конфлікти, ми також розуміємо важливість міжнародних зусиль у вирішенні таких проблем. Дипломатія, перемовини та глобальні обговорення стають ключовими компонентами міжнародної відповіді на збройні конфлікти.

VI. Повідомлення домашнього завдання

- **Конспект уроку з використанням комбінованих методів навчання**

Тема уроку: Територіальний аналіз екологічних проблем світу. Екологічна криза – порушення взаємозв'язків у системі, що викликані антропогенною діяльністю.

Мета уроку: сформувати в учнів географічні поняття: «глобальні проблеми», «екологічна проблема», поглибити та систематизувати знання учнів про взаємозв'язки між господарською діяльністю людини та її впливом на природу; формування вміння працювати зі статистичним матеріалом, вміння працювати з тематичними картами; формувати уміння аналізувати, виділяти істотні ознаки, узагальнювати, робити висновки, доводити судження; виховувати ціннісне ставлення до природи.

Тип уроку: засвоєння нових знань

Форма проведення уроку: комбінований

Обладнання: комп'ютер, мультимедійний проектор, настінні карти «Фізична карта світу»; «Фізична карта України».

ХІД УРОКУ

I. Організаційний момент

II. Актуалізація опорних знань, вмінь та навичок.

Вчитель: ми продовжуємо вивчати глобальні проблеми людства. Пропоную зіграти в гру, щоб пригадати основні поняття з теми.

Комп'ютерна гра «Глобальні проблеми людства»

<https://learningapps.org/watch?v=p41nnj96223> [14] (Додаток Г)

Методичний прийом «Фронтальна бесіда»

Які проблеми називають глобальними проблемами людства?

Які глобальні проблеми людства присутні на території України?

Які глобальні проблеми мають прояв на території нашої області?

Що належать до екологічних проблем?

Що таке екологія?

III. Мотивація до активного та свідомого засвоєння знань

Заздалегідь клас поділяється на п'ять груп і сідають згідно розподілених ролей; вчитель виступає в ролі ведучого.

Вчитель: Екологічна проблема визнається однією з найбільших глобальних проблем сучасності. Місце екологічних проблем серед глобальних викликів є вкрай важливим, що обумовлюється їх впливом на всі сфери життя на планеті. Екологічні проблеми поширені в багатьох країнах світу, найбільш вразливі до екологічних небезпек – країни Азії. Більше ніж 400 великих азійських міст, де проживає понад 1,5 мільярда людей, стикаються із високим ризиком, який включає в себе небезпеку забруднення та має негативний вплив на тривалість життя, недостатність водних ресурсів, можливість смертельних хвороб внаслідок екстремальних температур, природних катастроф та кліматичних аномалій.

Тема нашого уроку - «Територіальний аналіз екологічних проблем світу. Екологічна криза – порушення взаємозв'язків у системі, що викликані антропогенною діяльністю». Наше заняття буде проходити у форматі телемосту. Тому що глобальні проблеми стосуються всього людства та потребують вирішення усім світом. Екологічна проблема найпоширеніша серед усіх глобальних проблем та має найбільший вплив на суспільство. В нашій програмі ми встановимо зв'язок із закордонними колегами. Сьогодні з нами представники ЮНЕП (Програма ООН з довкілля) із штаб-квартири в Кенії; представники Всесвітнього фонду дикої природи із штаб-квартири у

Швейцарії, представники Стенфордського університету, в київській студії – міністр захисту довкілля та природних ресурсів України, представники факультету екології Київського національного університету імені Т. Г. Шевченка. Впродовж нашого ефіру ми обговоримо глобальну екологічну проблему світу, причини її виникнення, сучасний стан та шляхи подолання.

IV. Засвоєння нових знань, умінь та навичок

Методичний прийом «Телеміст»

Ведучий: Першими на зв'язок до нас виходять представники факультету екології Київського національного університету імені Т. Г. Шевченка. З ними ми обговоримо відповідь на питання, чому ж виникла екологічна проблема світу?

Представники КНУ ім. Т.Г.Шевченка:

Причини виникнення екологічних проблем різноманітні і можуть бути пов'язані з різними аспектами діяльності людини та природних явищ.

Такими причинами є:

- Промислова діяльність людини
- Видобуток та використання природних ресурсів:
- Забруднення відходами:
- Зміни клімату:
- Енергетична залежність від вугілля:
- Техногенні катастрофи:

Ведучий: Дякуємо за відповіді, а зараз ми звертаємось до ваших колег із Стенфордського університету. Скажіть, будь ласка, в яких районах Землі найбільше розповсюджені екологічні проблеми та чим вони викликані?

Представники Стенфордського університету:

Глобальні екологічні проблеми відзначаються на всіх континентах але мають загальні тенденції:

Зміни клімату, зміни в рівні моря, втрата біорізноманіття, забруднення атмосфери, викиди сміття та хімікатів у води Світового океану, вирубка лісів,

забруднення ґрунтів, проблема відходів. Розглядаючи екологічні проблеми світу, ми з'ясували їх географічні аспекти.

- Найбільші екологічні проблеми Північної Америки:

Зміни клімату: Зростання температур, екстремальні погодні умови та підвищення рівня моря впливають на екосистеми та життя людей в Канаді та Алясці.

Забруднення водойм: Великі промислові центри та сільське господарство призводять до забруднення річок та озер.

- Найбільші екологічні проблеми країн Європи:

Забруднення повітря: Багато міст Європи стикаються з проблемами забруднення повітря внаслідок викидів автомобільного транспорту та промисловості. (Велика Британія, Франція, Польща)

Деградація ґрунтів: Інтенсивне використання землі для сільського господарства впливає на якість ґрунту. (Україна)

Забруднення річок та морів: Інтенсивна сільськогосподарська та промислова діяльність впливають на якість водних ресурсів. (Румунія, Болгарія)

- Найбільші екологічні проблеми Африки:

Деградація ґрунтів: країни сахельської зони, такі як Чад, Судан, та Малі, стикаються із опустеленням та втратою родючості ґрунтів через надмірне випасання та неконтрольовану експлуатацію природних ресурсів.

Доступ до води: країни Східної і Південної Африки, такі як ПАР, Ефіопія та Кенія, стикаються з проблемами водозабезпечення через недостатню кількість опадів та нераціональне використання водних ресурсів.

Втрата біорізноманіття: Мадагаскар та Камерун відзначаються великою кількістю унікальних видів, але стикаються з загрозою втрати біорізноманіття через знищення природного середовища.

- Найбільші екологічні проблеми Азії:

Забруднення повітря: індустріалізація та зростання населення в азійських містах спричиняють значний рівень забруднення повітря. (Китай, Індія)

Проблеми з утилізацією відходів: значний обсяг сміття та проблеми з утилізацією відходів у Індонезії.

Втрата біорізноманіття та лісів: масштабна вирубка лісів в Індонезії для отримання пальмової олії спричиняє лісову деградацію та втрату біорізноманіття.

- Найбільші екологічні проблеми країн Латинської Америки:

Втрата біорізноманіття: Бразилія, зокрема Амазонія, стикається з глобальною деградацією лісів.

Глобальні зміни клімату: Перу стикається зі змінами клімату, що впливають на льодовики в Андах та призводять до зсувів ґрунту та зниження рівня снігу.

Проблеми з утилізацією відходів: країни Центральної Америки, такі як Гондурас та Гватемала, мають проблеми з інфраструктурою для переробки відходів, що призводить до забруднення навколишнього середовища.

- Найбільші екологічні проблеми Австралії та Океанії:

Глобальні зміни клімату: Австралія стикається зі збільшенням температур, що призводить до засух та масштабних пожеж.

Втрата біорізноманіття: зникнення коралових рифів, таких як Великий Бар'єрний Риф, внаслідок змін клімату та антропогенної діяльності.

Ведучий: Дякуємо науковцям та вже маємо наступне питання до представників Всесвітнього фонду дикої природи. Що таке індекс екологічної ефективності?

Представники Всесвітнього фонду дикої природи:

Індекс екологічної ефективності - це числовий показник, який використовується для вимірювання рівня ефективності використання природних ресурсів та як ефективно виробляється продукція чи надаються послуги без шкідливого впливу на навколишнє середовище.

Цей індекс зазвичай включає в себе різні параметри, такі як використання енергії, води, сировини, викиди забруднюючих речовин, обсяг відходів тощо. Чим менше ресурсів та енергії витрачається на одиницю продукції чи послуги, і чим менше викидається забруднень, тим вищий індекс екологічної ефективності.

Індекс екологічної ефективності є важливим інструментом для визначення ступеня сталості виробництва та консолідації зусиль у напрямку більш сталого використання ресурсів та зниження негативного впливу на навколишнє середовище. Оцінка екологічної ефективності може бути використана в різних сферах, від промисловості та сільського господарства до міського планування та енергетики.

Ведучий: які країни є лідерами за екологічною ефективністю, а які займаються останні місця? Який висновок можна зробити з даного рейтингу?

Представники Всесвітнього фонду дикої природи: лідерами за екологічною ефективністю є Данія, Франція, Швейцарія, Мальта, Швеція, Велика Британія. Останні місця в рейтингу займають Бангладеш, Індія, Непал, Бурунді, Мадагаскар, Нігер. Проаналізувавши даний рейтинг та інші інформаційні джерела ми робимо висновок, що Європа є лідером за екологічною ефективністю. Екологічна політика Європейського Союзу є однією з найбільш розвинених та амбіційних в світі. Основні напрямки та принципи екологічної політики ЄС включаються в ряд стратегій і програм, спрямованих на боротьбу з забрудненням, збереження природи та забезпечення сталого розвитку.

Останні місця в рейтингу займають країни Азії та Африки. Екологічна політика в Азії та Африці варіюється від країни до країни і залежить від багатьох факторів, таких як географічне положення, економічний стан, населення та природні ресурси. Наприклад, Індія стикається з проблемами забруднення повітря та води. Влада вживає заходів для боротьби з цими проблемами, зокрема шляхом впровадження програм для зменшення викидів та покращення управління відходами.

Україна в рейтингу екологічної ефективності займає 52 місце.

Ведучий: дякуємо за таку змістовну розповідь. А з питанням екологічної ситуації в Україні ми звертаємося до міністра захисту довкілля та природних ресурсів України.

Міністр захисту довкілля та природних ресурсів України:

Територія України стикається з численними екологічними проблемами, які впливають на навколишнє середовище та здоров'я населення. Наша країна стикається з такими екологічними проблемами:

- Забруднення повітря спричинене викидами з промислових об'єктів та транспорту:
- Деградація водних ресурсів спричинена неконтрольованим скиданням стічних вод з промислових об'єктів та сільськогосподарських угідь
- Погіршення якості ґрунту викликане неконтрольованим використанням хімічних речовин, що негативно впливає на рослинність та екосистему.
- Недостатня система сортування та переробки відходів. Проблеми з управлінням та переробкою побутових відходів можуть призводити до накопичення сміття та забруднення довкілля.
- Втрата природних екосистем.
- Наслідки Чорнобильської катастрофи, адже Україна досі стикається з наслідками аварії на Чорнобильській АЕС, яка вплинула на якість ґрунту, води та здоров'я людей в регіоні.

Ведучий: які шляхи розв'язання екологічних проблем для України?

Міністр захисту довкілля та природних ресурсів України:

Розв'язання цих проблем вимагає комплексних заходів, включаючи впровадження ефективних екологічних стандартів, розвиток відновлювальних джерел енергії, поліпшення системи переробки відходів та підвищення екологічної свідомості населення.

Ведучий: дякуємо за змістовні відповіді, пане міністр. А зараз ми звертаємось до представників ЮНЕП із питанням: «які можливі шляхи розв'язання глобальних екологічних проблем світу?»

Представники ЮНЕП: Вирішення глобальних екологічних проблем вимагає комплексного та спільного підходу на міжнародному, національному та локальному рівнях. Ми пропонуємо такі шляхи вирішення екологічних проблем:

- Міжнародне співробітництво:

Розвиток та підтримка міжнародних угод та договорів, спрямованих на охорону біорізноманіття та збереження природних ресурсів.

- Сталість споживання:

Сприяння ефективному та сталому використанню природних ресурсів, включаючи впровадження енергоефективних технологій та виробництво відновлювальних джерел енергії.

- Заохочення "зелених" технологій:

Інвестиції в дослідження та розробки екологічно чистих технологій для зменшення впливу на довкілля.

- Охорона лісів та збереження біорізноманіття:

Створення та підтримка національних та міжнародних заповідників, лісових фондів, а також контроль за вирубкою лісів.

- Зменшення відходів та утилізація:

Розвиток систем вторинної переробки та утилізації відходів, а також заохочення до використання відновлюваних матеріалів.

- Екологічна освіта та інформування:

Збільшення рівня освіти щодо проблем довкілля, стимулювання екологічно свідомого споживання.

- Раціональне використання мінеральних ресурсів.

Ведучий: дякуємо гостям нашого телефіру за цікаву та змістовну зустріч.

V. Закріплення нового матеріалу

Методичний прийом «Експрес-тест»

1. Програма ООН з довкілля:

А. ЮНЕП

Б. ЮНЕСКО

В. ВФДП

Г. ФАО

2. Вкажіть, що не є причинами глобальних екологічних проблем:

А. Антропогенна діяльність людини

Б. Видобуток та використання природних ресурсів

В. Перенаселення планети

Г. Забруднення відходами

3. Найбільші екологічні проблеми Африки:

А. Забруднення повітря, вирубка лісів, втрата біорізноманіття

Б. Деградація ґрунтів, доступ до води, втрата біорізноманіття

В. Танення льодовиків, забруднення повітря, забруднення річок

Г. Зникнення коралових рифів, опустелення, деградація ґрунтів

4. Проблему із переробкою відходів мають такі країни:

А. США, Велика Британія

Б. Китай, Індія

В. Індонезія, Гондурас

Г. Австралія, Мексика

VI. Домашнє завдання

Висновки до розділу 2

У другому розділі кваліфікаційної роботи нами було реалізовано наступні завдання, зокрема:

- проаналізовано шкільну навчальну програму з географії (профільного рівня)

- проведено аналіз проблеми використання медіатехнологій на уроках географії;
- теоретично узагальнено методичні особливості використання медіатехнологій на уроках географії;
- розроблено конспекти уроків до теми «Глобальні проблеми людства», які можуть використовувати в своїй практиці вчителі та студенти - практиканти.

Під час дослідження з'ясовано, що шкільна програма «Географічний простір Землі» в 11 класі (профільний рівень) є практично спрямованою та особистісно орієнтованою, а за рахунок більшого обсягу навчального навантаження є більше можливостей застосування інноваційних технологій навчання, в тому числі - медіатехнологій.

У кваліфікаційній роботі виокремлено низку методичних особливостей використання медіатехнологій під час вивчення теми «Глобальні проблеми людства» (11 клас)», зокрема:

- Активна інтеракція: використання інтерактивних презентацій, відео, веб-сайтів забезпечує учасників освітнього процесу можливістю активної взаємодії;
- Інтеграція різноманітних ресурсів: використання різноманітних медіаресурсів (відео, аудіо, зображення, інтерактивні додатки) забезпечує надання комплексної та збалансованої інформації щодо глобальних проблем;
- Використання віртуальних інструментів сприяє більш глибокому вивченню теми. Такими інструментами виступають віртуальні подорожі, інтерактивні симуляції тощо.
- Оцінка знань з використанням медіатехнологій передбачає включення елементів медіа в оцінювання. Наприклад, створення веб-квестів, електронного тестування, тощо.

ВИСНОВКИ

Сьогодні навчання та виховання творчої індивідуальності учня, інформатизація освітнього процесу – одне з найважливіших ключових завдань реформування освіти в Україні. В силу високої актуальності, медіатехнології навчання заслуговують детального вивчення. У результаті розв'язання завдань, поставлених на початку роботи, ми досягли мети, що дозволило зробити ряд важливих висновків:

1. Сучасні медіатехнології в освіті передбачають використання як традиційних засобів масової інформації (періодичні видання, радіо, телебачення, кіно і т. д.), так і новітніх інформаційних технологій. Використання медіатехнологій у навчально-виховному процесі досліджували у своїх працях: Н. М. Духаніна, Г. В. Онкович, С. В. Іць, І. М. Дичківська, І. А. Сахневич, І. М. Чемерис, Е. Харт, К. Безелгет та інші.

Таким чином, узагальнюючи все проаналізоване, ми виокремили найбільш комплексне визначення поняття «медіатехнології», відповідно до предмету нашого дослідження.

Медіатехнології – це дидактичні технології, які поєднують інтерактивні інструменти та методи, що використовуються задля активізації пізнавальної діяльності під час вивчення географії і використовуються з різною дидактичною метою.

Глобальна мережа Інтернет, мультимедійні комп'ютерні системи, кіно- та телепродукція та інші інструменти медіатехнологій викликали значущі зміни у всіх аспектах соціальної взаємодії. На думку науковців, використання медіатехнологій дозволяє підвищити зацікавленість учнів у навчанні, створює можливості для індивідуалізації та диференціації освітнього процесу, а також сприяє формуванню банків інформації, що містять аудіо- та відеоматеріали на цифрових носіях. Медіатехнології реалізують максимально високий рівень насиченості інформацією, інтерактивності та емоційності у процесі навчання.

2. Вивчивши історію медіатехнологій ми виокремили 4 етапи впровадження медіатехнологій в заклади освіти:

- Перший етап: Передумови розвитку медіатехнологій (з 1750 р до н. е. до XVIII ст. н. е.).
- Другий етап: Впровадження елементів медіатехнологій (з XIX ст. (1822 р.) до 80-х років XX ст.)

Інструментарій та основи медіатехнологій були закладені ще до середини XX століття, адже людство отримало широкий доступ до знань, інформації та культури.

- Третій етап: Впровадження медіатехнологій. (Середина XX ст. - кінець XX ст.).
- Четвертий етап: Масове застосування медіатехнологій в освіті. (Виник на початку XXI ст. та триває до теперішнього часу).

3. Нами було проаналізовано різні класифікації та типології медіатехнологій і на основі узагальнення була розроблена власна класифікація.

4. Дослідивши особливості застосування медіатехнологій при вивченні шкільних курсів географії, ми з'ясували, що впровадження медіатехнологій виводить процес вивчення географії на новий рівень, забезпечуючи цікавість, доступність та інтерактивність уроків.

Після проведення аналізу використання медіатехнологій в освітньому процесі, ми виявили, що їх перевагами є:

- Збільшення зацікавленості учнів. Медіатехнології надають можливість використовувати нетрадиційні форми навчання, що збільшує зацікавленість учнів та підвищує їхню мотивацію.
- Розширення можливостей вивчення матеріалу. Електронні ресурси, інтерактивні вправи та віртуальні екскурсії розширюють можливості вивчення географії, дозволяючи учням активно взаємодіяти з матеріалом та збагачувати свої знання.

- Візуалізація географічних концепцій. Медіатехнології дозволяють візуалізувати абстрактні концепції, картографічні дані та географічні об'єкти.
- Актуальність та реальність інформації. Завдяки медіатехнологіям учні можуть отримувати актуальну та реальну інформацію про глобальні події та зміни у світі, що робить навчання більш пов'язаним із сучасністю.
- Використання інтерактивних засобів. Залучення до навчання географії інтерактивних засобів, таких як віртуальні атласи, картографічні додатки чи географічні ігри, сприяє поглибленню розуміння матеріалу.

5. Розроблено конспекти уроків до теми «Глобальні проблеми людства».

З нашого дослідження можна зробити висновок, що медіатехнології мають широкі можливості застосування в освітньому процесі. Медіатехнології відкривають широкі можливості для вдосконалення процесу навчання, стимулюючи активізацію пізнавальної діяльності учнів та забезпечуючи інтерактивність навчання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ТА ДЖЕРЕЛ

1. Антоненко В. М. Сучасні інформаційні системи і технології : навч. посіб. Київ : КСУМГІ, 2005. 131 с.
2. Баришполець О. Т. Медіаосвіта : зарубіжний досвід. Київ : Український центр політичного менеджменту. 2008. № 3. С. 162–170.
3. Буйницька О. П. Інформаційні технології та технічні засоби навчання : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 240 с.
4. Бужиков Р. П. Педагогічні умови застосування інноваційно-комунікаційних технологій у процесі навчання іноземних мов студентів вищих економічних навчальних закладів : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Київ, 2006. 260 с.
5. Васянович Г. П. Медіаосвіта: зарубіжний і вітчизняний досвід. Педагогіка і психологія професійної освіти. 2007. № 2. С. 11—21.
6. Веб квест «Глобальні проблеми людства» Автор: Михайлова В. Ю. URL : <https://vseosvita.ua/webquest/start/s/21844/3781971-3ceb5be> (дата звернення: 25.11.2023).
7. Гуріненко І. Ю. Інформаційні та телекомунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи : зб. наук. праць / за ред. М. М. Козяра та Н. Г. Ничкало. Львів : ЛДУ БЖД, 2009. 250 с.
8. Дивак В. В. Елементи використання медіаосвітніх технологій у навчальному процесі вищої школи. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія : Педагогіка.* Тернопіль, 2013. № 3. С. 139-143. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/NZTNPU_ped_2013_3_28 (дата звернення: 25.11.2023).
9. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посіб. Київ : Академвидав, 2004. 352 с.
10. Духаніна Н. М. Медіатехнології як мотивація студентів до навчання. *Вища освіта України.* №12. 2008. С.189–193.

11. Духаніна Н.М. Педагогічні умови застосування медіаосвітніх технологій у підготовці магістрів комп'ютерних наук : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Київ, 2011. 267 с.
12. Іць С. В. Педагогічні медіатехнології у професійній підготовці майбутнього вчителя іноземної мови : навч.-метод. посіб. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2013. 106 с.
13. Казаков Ю. М. Функції медіаосвіти в професійній підготовці майбутнього вчителя. *Вісн. Луган. нац. пед. ун-ту імені Тараса Шевченка*. Луганськ, 2006. № 6 (101). С. 272–278.
14. Комп'ютерна гра «Глобальні проблеми людства» Автор: Михайлова В. Ю. URL : <https://learningapps.org/watch?v=p41nnj96223> (дата звернення: 25.11.2023).
15. Комп'ютерна гра «Знайди пару» Автор: Михайлова В. Ю. URL : <https://learningapps.org/watch?v=pvs7v1pac23> (дата звернення: 25.11.2023).
16. Корнеєв В. П. Використання інформаційно-телекомунікаційних технологій. *Шкільна географічна освіта: інформаційно-комунікативні технології у навчально-виховному процесі* : зб. наук. праць. Київ : ДНВП «Картографія», 2008. 50 - 53 с.
17. Ламекіна Г. О. Комп'ютерне навчання географії у ВНЗ. *Шкільна географічна освіта: інформаційно-комунікативні технології у навчально-виховному процесі*. : зб. наук. праць. Київ : ДНВП «Картографія», 2008. 78-80 с.
18. Литвин А. В. Завдання медіаосвіти в контексті підвищення якості професійної підготовки *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 2009. № 4. С. 9–21.
19. Масляк П. О., Даценко Л. М., Куртей С. Л., Бродовська О. Г. Географія (профільний рівень) : підруч. для 11 кл. закл. загал. серед. освіти. Харків : Вид-во «Ранок», 2019. 272 с.
20. Методичні рекомендації до організації освітнього процесу в закладах дошкільної, загальної середньої, позашкільної освіти у 2021/2022 навчальному

році: інформаційно-методичний бюлетень / за заг. ред. І.К. Гіджеліцького ; відпов. за вип. О.А. Кошка. Хмельницький, 2021. 288 с.

21. Недбай В. Еволюція розвитку медіатехнологій : від первісного – до інформаційного суспільства *Освіта регіону. Політологія. Психологія. Комунікації*. 2009. № 1. С. 130 - 134.

22. Онкович Г.В. Медіаосвіта як інтелектуально-комунікативна мережа. *Вища освіта України*. 2008. № 3. С.130–137.

23. Онкович Г. В. Медіапедагогіка. Медіаосвіта. Медіадидактика. *Вища освіта України*. 2007. № 2. С. 63–69.

24. Онкович Г. В. Розвиток медіадидактики вищої школи: український досвід. *Обрії друкарства*. 2020. № 1 (8). С. 130-150

24. Програма профільного рівня з географії для 10-11-х класів затверджена Міністерством освіти і науки України (наказ № 1407 від 23 жовтня 2017 року). URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-10-11-klas/21.12.%20geografia/geograf-prof-10-11k-profilniy-riven-19122017.doc> (дата звернення: 25.11.2023).

26. Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій : Закон України від 14.09.2006. № 143-V. Дата оновлення : 16.10.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/143-16#Text> (дата звернення: 25.11.2023).

27. Про інноваційну діяльність: Закон України від 04.07.2002. № 40-IV. Дата оновлення : 31.03.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text> (дата звернення: 25.11.2023).

28. Сахневич І. А. Залучення медіаосвітніх засобів до організації самостійної роботи студентів технічної спеціальності – резерв підвищення ефективності навчання. *Вища освіта України* : теор. та наук.-метод. часоп. 2010. № 3. Т. VII (25). С. 391–398.

29. Сучасний словник іншомовних слів : близько 20 тисяч слів і словосполучень / уклад. : О. І. Скопенко, Т. В. Цимбалюк. Київ : Довіра, 2006. 789 с.

30. Томашевський О. М. Інформаційні технології та моделювання бізнес-процесів : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 296 с.
31. Тулодзєцький Г., Герціг Б., Графе С. Медіаосвіта в школі та на уроці: Основи і приклади. / за загал. ред. В.Ф. Іванова; пер. з нім. В. Климченка. Київ : Академія української преси, Центр вільної преси, 2020. 405 с.
32. Чемерис І.М. Медіаосвіта за кордоном: теорії медіаосвіти та коротка історія розвитку. *Вища освіта України*, 2006. № 3. С.104 – 108.
33. Alderson J. C. Diagnosing Foreign Language Proficiency : The Interface between Learning and Assessment, 2005. 284 p..
34. Bazalgette C., Bevort E., Savino J. (Eds.) Media Education Worldwide: UNESCO, 1992. 256 p.
35. Grafe, S. media Literacy» Und «media (literacy) Education» in Den USA – Ein Brückenschlag über Den Atlantik“. *MedienPädagogik: Zeitschrift für Theorie Und Praxis Der Medienbildung*, 2011. S. 59-80.
36. Harskamp, E., Mayer, R.E. u. Suhre, C. : Does the modality principle for multimedia learning apply to science classrooms? *Learning and Instruction*. 2007. № 17(5). P. 465-477.
37. Hart A. Understanding the Media. London : Routledge, 1991. 288 p.
38. Hegarty, M. Multimedia learning and the development of mental models. In R. E. Mayer (Ed.), *The Cambridge handbook of multimedia learning*. 2004. P. 673–701.
39. Jenkins, H. Confronting the Challenges of Participatory Culture : Media Education for the 21st Century. Cambridge, 2009. 145 p.
40. McLuhan, Marshall. Understanding Media: The Extensions of Man. California, 2013. 336 p.

ДОДАТКИ

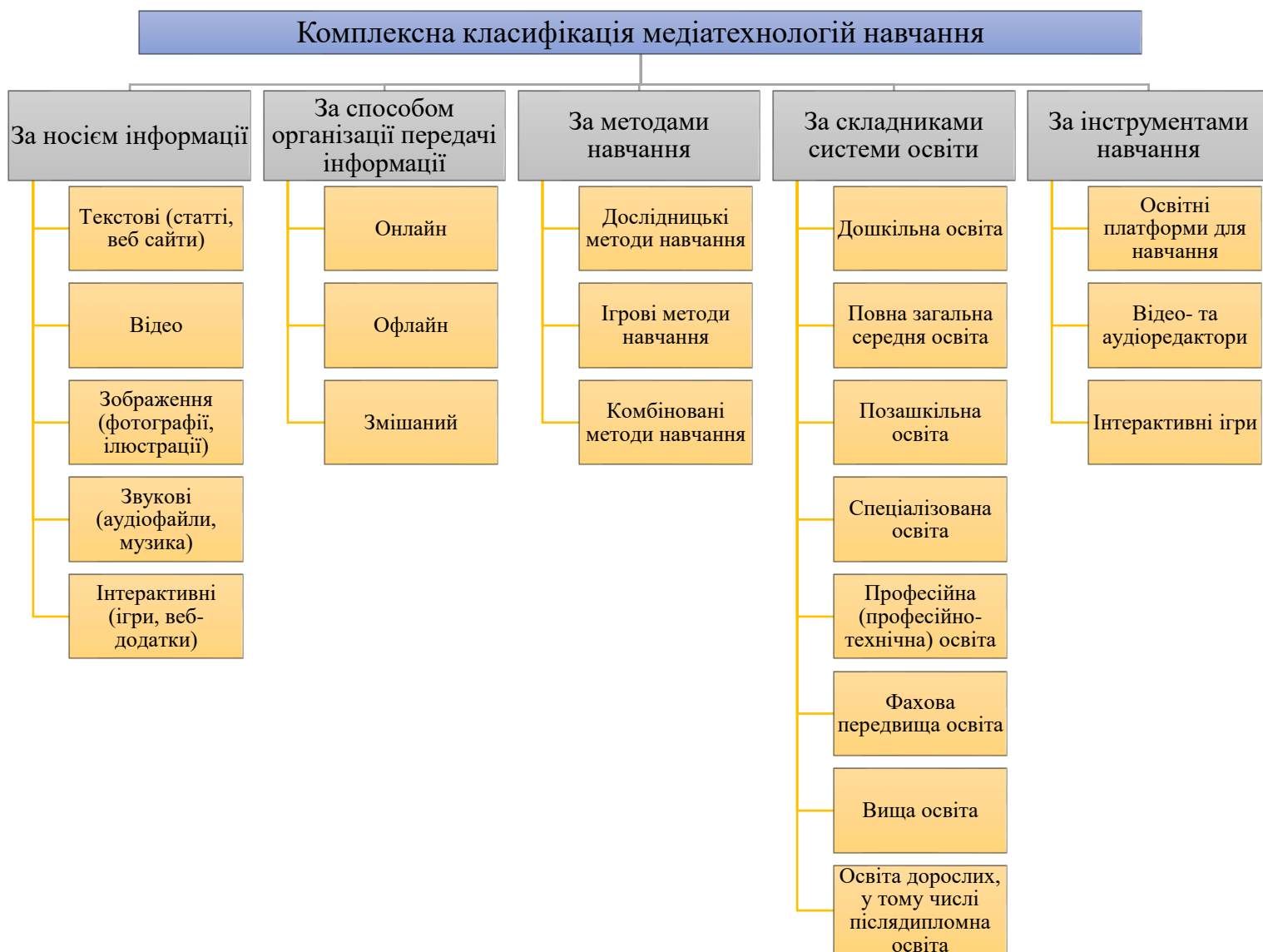


Рис. 1. Схема «Комплексна класифікація медіатехнологій навчання»

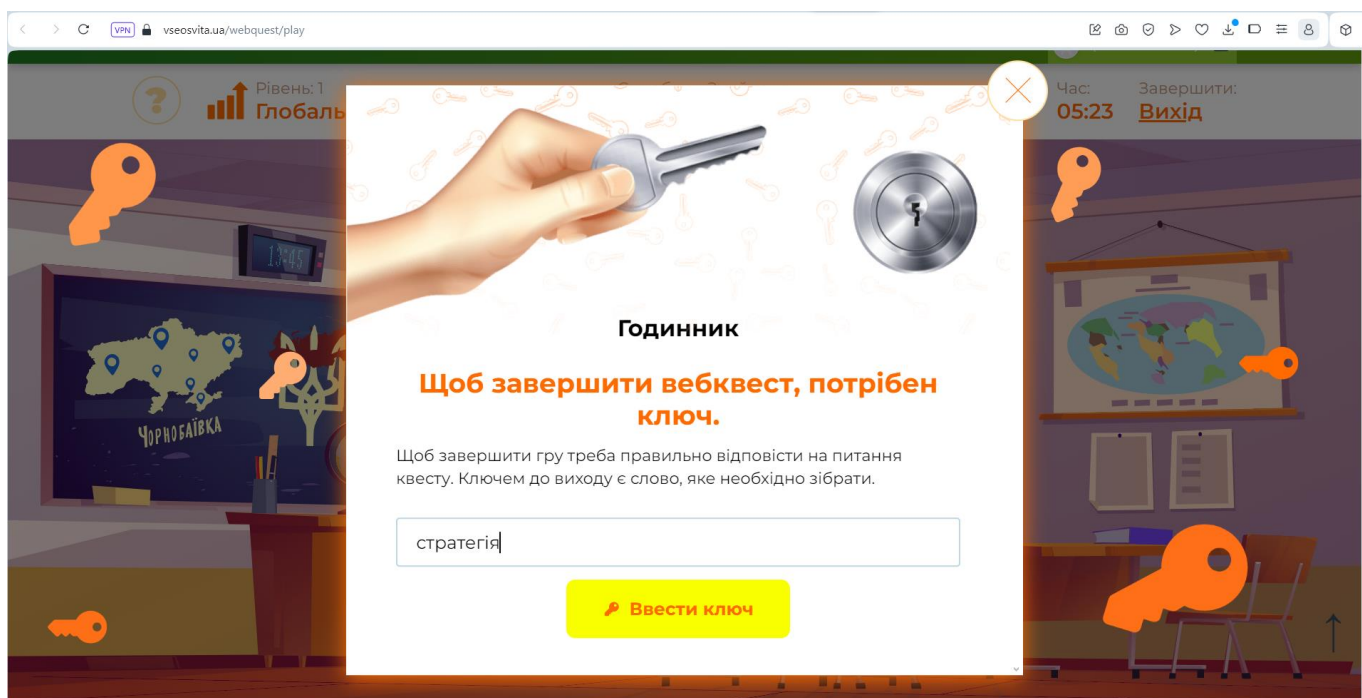
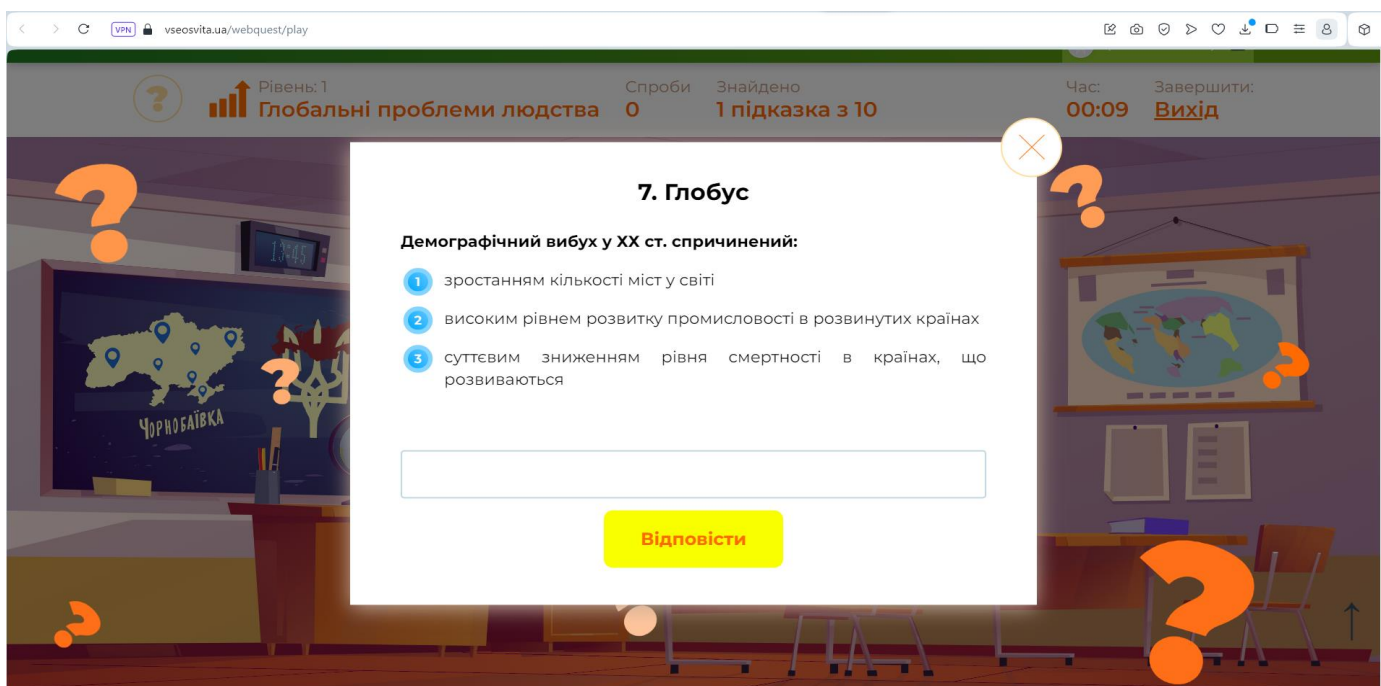


Рис. 2, 3 Приклади завдань веб-квесту «Глобальні проблеми людства»

Завдання:
Знайди відповідність між поняттям та його визначенням

OK

наси́льницьке приєднання державою всієї або частини території іншої держави

війна, основним інструментом створення внутрішніх конфліктів з подальшим їх вирішенням для досягнення політичних цілей

збройний конфлікт всередині однієї держави між різними групами населення

використання насильства чи загрози насильства для досягнення політичних, релігійних або ідеологічних цілей

дії, спрямовані на відновлення миру та стабільності у конфліктній області, часто проводяться міжнародними організаціями чи коаліціями

Миротворча місія

Тероризм

Сепаратизм

Анексія

Гібридна війна

Збройний конфлікт

Анексія

Гібридна війна

Сепаратизм

Миротворча місія

Громадянська війна

Збройний конфлікт

Тероризм

Рис. 4, 5 Приклади завдань вправи «Знайди пару»

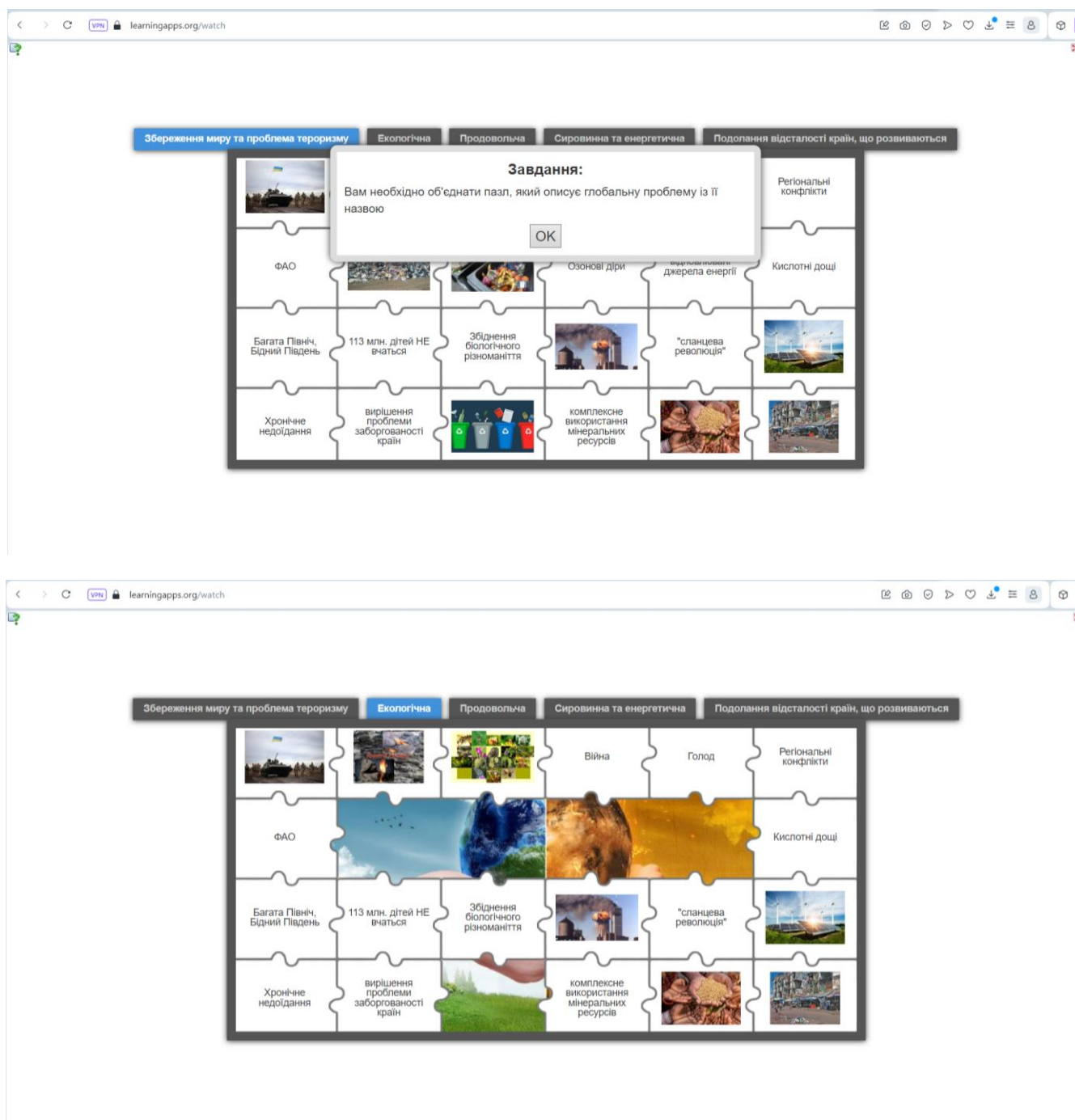


Рис. 4, 5 Приклади завдань комп'ютерної гри «Глобальні проблеми людства»